

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

Starptautiskie Aspekti Lauksaimniecībā

19.03. 2018. Briselē

1. Administrative and governance matters

a. EK darba grupas prezidenta un viceprezidenta vēlēšanas

Vēlēšanās ir divi kandidāti- M.Nikolaus Morawitz – kā prezidents un M Paul Rooke kā viceprezidents. Abi tiek ievēlēti ar balsu vairākumu.

b. pārskats par iepriekšējo darba grupu CDG of 18.10.2017

Ar nelielām izmaiņām tiek apstiprināta iepriekšējas darba grupas atskaite.

c. Informācija par jauno - Advanced Gateway kā ES sapulču rīku.

Neliels pārskats par AGM sistēmas darbu, ielogošanos, informācijas sūtīšanu. Personīgās informācijas norādīšana, ielogošanās, to var darīt arī NVO, kas pārstāv ekspertu, bet informācija tiks sūtīta tikai uz eksperta(dalībnieka) epastu, tāpat arī E-pass. Word un Excel dokumenti lai pievienotu samaksas pieprasījumam , jāeksportē PDF formātā. Pārējie ir kā skenēti attēli. Izmērs nedrīkst pārsniegt 20 MB

Pieprasījums jā sagatavo 30 dienās pēc CDG. Neskaidrību gadījumā jautāt epastā EC-AGM-SUPPORT@ec.europa.eu

2. ES lauksaimniecības pārtikas tirdzniecība 2017

Ļoti lēni atgūstās tirgus, gan eksports – kopējais palielinājums 5% , gan imports -palielinājums 4%. Bet nav īpaši jūtams L/s produktos pieaugums, lauksaimniecībā joprojām saglabājas negatīva bilance.

Pieaudzis neaizliegto produktu apjoms uz Krieviju, ierosinājums pie šī jautājuma strādāt intensīvāk, piem., bezlaktozes piens. Pamata importa partneri ir Brazīlija un ASV, tad Argentīna un Ukraina. Vislielākais eksporta apjoms ir uz ASV, Ķīnu. Vislielākais pieaugums ir Spirtotajiem dzērieniem, arī vīniem, kā arī sausā piena produktiem .

Samazinājums visvairāk ir kviešiem.

Top 5 importa produkti Tropiskie augļi, kafija, dominē eļļas produkti (Argentīna)

Pieaugums importam ir vairāk apjomā, bet mazāk cenās, kuras ir strauji kritušās.

https://ec.europa.eu/agriculture/trade-analysis/monitoring-agri-food-trade_en

5. Safeguard clauses in EU trade agreements and their implementation

Drošības klauzula ES tirdzniecības līgumos un tās ieviešana

Šo dokumentu panti XIX Gatt un līgumi par Drošību Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) dokumentos. Pamatā drošības regulējums ir balstīts uz produktu cenu un apjomu, kas seko līdzī daudādām novirzēm un svārstībām. Lauksaimniecībai ir speciāla sadaļa līgumos (5. pants) , kas tā arī nosaukts (Special Safeguard -SSG)

Šai sadaļai SSG ir pievienojušās 23 valstis (Austrālija, Barbadosa u.c. , ES ir kā viens dalībnieks.)

SSG pantu XIX Gatt pielietojums ir paredzēts visiem Brīvās Tirdzniecības līgumiem, regulē attiecības starp starp sadaļām XIX GATT un XXIV GATT, šie punkti var izslēgt pielietojumu-legalitāti Muitas ūnijas dalībniekiem.

Divpusējie Drošības regulējuma pielietojumi attiecas uz visiem produktiem, parasti balstās uz PTO informāciju. Būtiskākā sadaļa ir Tirgus svārstības un tirgus traucējumi.

Lauksaimniecības drošības sadaļa nav ietverta divpusējos līgumos, bet darbojas kā īpašs noteikums dažiem jūtīgiem produktiem. (Korejas līgumi, kam ir apjoma ierobežojumi) Darbojas arī citi instrumenti kā pretkrāpšanās mehānisms (anti-circumvention mechanism) (Moldova, Gruzija)

4. John Clark Esošās situācijas raksturojums tirdzniecības sarunās

Uzsvars tiek likts uz eksporta barjeru atcelšanu, tiek nodalīti Brīvās tirdzniecības līgumi (FTA) no Investīciju līgumiem – tādēļ, ka ES ir ļoti kompetenta FTA līgumos, bet ir problēmas ar IPA- Investīciju aizsardzības līgumiem.

Pamata aktuālās tēmas: FTA programma – CETA ieviešana

Ekvadoras FTA - ieviešana

Japānas, Singapūras, Vjetnamas līgumu ratifikācija

ASEAN reģiona FTA ieviešana (Indija, Indonēzija, Malaizija, Filipīnas, Taizeme,

Meksika un Mercosur

Kaimiņvalstu programma – Islande, Norvēģija, Turcija, Tunisija, Azerbaidžāna, Kirgizstāna

Jaunie FTA – Austrālija, Jaunzelande, Čīle

Līdz 2022 plānots nofinalizēt ar līgumu statusu Krievija, ASV un Ķīna.

4.1. PTO -Pasaules tirdzniecības Organizācijas lauksaimniecības sadaļa

Aizvadīta 11. Ministru konference Buenosairesā, kur pamatuzstādījumi bija par PTO funkcijām, plāniem, ES izceļās ar konstruktīvu pieeju un stratēģiju sarunās ar Brazīliju par jūtīgiem produktiem, tāpat aktuāls temats ir iekšējā valstu subsidēšanas sistēma (Amber box atbalsts - vislielākās Japānā)

Pamat uzdevums – likvidēt Tirdzniecības Barjeras – vīniem un spirtotiem dzērieniem; Sanitārās un Fitosanitārās barjeras (SPS) – veidot vienkāršotu pieeju, reģionalizācija, starptautiskie standarti – to pārskatīšana.

4.2 Biznesa diplomātijas palielināšana valstu sadarbībā

- Ko īsteno ar Komisijas lauksaimniecības iniciatīvam, B2B tikšanās, kas jau notikušas ar Kanādu, Saudi Arābiju, Irānu 2017. gadā, turpmākās iniciatīvas 2018. gadā – Ķīnas vizīte maijā un citas attīstības valstis.

Plašākas ekonomiskā diplomātijas darbības: ES -Āfrikas savienība (5.Samits AU-EU notiks 29.-30. novembrī Abidžanā)

Eiropas ārējo Investīciju plāna(External Investment Plan) EIP attīstība

John Clark uzsvēra, ka tiek pārtrauktas sarunas ar Filipīnām, tā paša iemesla dēļ, kas ar Taizemi, kur notiek militāri nemieri un piespiedu darba izmantošana.

Tikšanās ar Mercosur valstīm būs tūlīt pēc Lieldienām, kā arī esošās sarunas par sieru, ĢI norāžu izmantošanu.

Turpinās diskusijas par antidempinga politiku dažiem īpašajiem produktiem (beļģu fri kartupeļiem, piena pulveris, gaļa) Mercosur valstīs, un Austrālija, Jaunzelande par ĢI norādēm, jo ar šīm valstīm ir ļoti veci līgumi, kur nav iekļauti šie nosacījumi.

3. Cormac Healy UECEB

ES gaļas tirgus / Problēmas un iespējas Brexit kontekstā

Saturs – tirgus analīze, ES gaļas tirgus nozīmīgums – kopā tiek saražots 6348 ` 000 t gadā, 768 tt liellopu gaļa, 3819 tt cūkgaļa.

Eksports 12 767 mlj Eur, Imports 5008,8 mlj

Gaļas eksports sastāda 9% no kopējā ES agri eksporta. Pozitīvi, ka ikgadus gaļas patēriņš palielinās par 1,5 % uz Āfrikas un Āzijas valstu rēķina.

Būtiska ir sabiedrības ietekme uz kvalitātes un drošības prasībām, kas visu laiku pieaug – dzīvnieku labturība, vide, kvalitāte. Kopējais liellopu gaļas pieprasījums palielinās par 9mlj t ik dekādi.

Smagais Brexit tiek uzskatīts kā kolapse gaļas tirdzniecībai, jo šobrīd tirdzniecība -liellopu gaļa – 84% ES uz UK un – 90% UK uz ES. Jebkurā gadījumā būs nepieciešamas izmaiņas tirgus spēlētājos, kur būs būtiska nozīme pārejas periodam. Ļoti liela nozīme būs FTA (BTL) līgumiem.

Galvenās SPS barjeras - slimība BSE Spongiform Enc. , lēni auditi dalībvalstī, nesaprotami nosacījumi, nobarošana, nokaušana tikai vienā valstī; uc...

6. Pusdienas sarunas:

Kaimiņvalstu attīstības virzieni – Balkānu valstis, Post Cotton attiecības – vairāk politiski jautājumi Cukura cenu regulējums , Nākotnes WTO.

Piedalījos sarunu grupā par kaimiņvalstu programmu, kurā ir ietvertas Balkānu valstis, no kurām gan ES vistuvāk un darbojas pēc ES prasībām ir Serbija. Atgādināju par robežkontroles un preču kontroles -izsekojamības uzlabošanu sadarbojoties ar šīm valstīm, kur ne vienmēr tiek ievērots tas, kas ir ierakstīts SPS un citos līgumos.

Pēcpusdienas sesija

7. Starptautiskie aspekti KLP komunikācijā. Pārtikas un lauksaimniecības nākotne

Kvalitātes nodrošināšana, ilgtspēja, dalībvalstu līdzdarbība, mērķu ieviešana DV līmenī.

Prezentācijā tika parādītā kopējās lauksaimniecības politikas mērķi, laika grafiks ieviešanai. 2. maijā beidzas ierosinājumu iesniegšana un tiek apkopotas visas izmaiņas. EK uzsver , ka nepieciešams koncentrēties uz efektivitāti, nevis uz niansēm, bet diskusijās tika uzsvērts par tikai 20 % zemnieku, kas saņem 80% no tiešmaksājumiem, savukārt Komisija izvairījās pieminēt KLP attīstībā terminu kā tiešmaksājumu izlīdzināšanu.

8. 50. pants - sarunas un nākotnes tirdzniecības attiecības ar UK -Apvienoto Karalisti

Sarunu un pārejas periods ir noteikts līdz 31. decembrim 2020 un sāksies 29. martā 2019. Tomēr tiek prognozēts , ka lauksaimniecības sadaļa būs ar lejupslīdi. Būtiski ir līgumi un to pielikumi par ĢI norāžu aizsardzību.

Detaļas nevarētu ietekmēt nākotnes attiecības ar UK, tomēr problemātiska būs Īrijas -Anglijas robežas sadalīšana.

Nākošajā mēnesī tiks saņemtas vadlīnijas par tālāko sadarbību un tirgus attīstību. (SPS sadaļa, veterinārmedicīna uc.)

EK paši uzskata , ka tas nav nekas sarežģīts, tikai jāizstrādā jauns grafiks, jauna darba programma.

Lai gan EK pieļauj , ja sarunas būs sarežģītas, tad UK var tikt pasludināta trešo valstu statusā.

Šobrīd dalībvalstīm tiek ieteikts veidot kopēju diskusiju platformu – no kā mēs gribam izvairīties vai mazināt riskus, lai iesāktu sadarbību 1. janvārī 2021.

Būtiski lai DV saprastu atšķirību starp tirgošanos ES un tirgošanos starp trešajām valstīm, kā arī godīgi līguma nosacījumi pielietojami visām DV.

28. panta 4 punkts nosaka –līgums tiks noslēgts vispārīgi, bet ja DV būs iebildumi, tad nepieciešams turpināt sarunas ar šīm valstīm, lai panāktu rezultātu.

FTA sarunas sāksies 2019 gada martā, ja Lielbritānija sāks sarunas kā trešā valsts. ES tomēr uzskata un cer, ka Lielbritānija paliks pie netarifū līgumiem un izmantos visas PTO noteiktās vadlīnijas, kā arī pārņems pilnībā ES pastāvošos noteikumus.

9. Noslēgums

Nākošā tikšanās darba grupai plānota 16. oktobrī, 2018 un 22. martā 2019.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Edīte Strazdiņa

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija

Zemkopības ministrija